

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LXXII. Creditor magno ære alieno grauatus, non potest dici decoctor, ex eo solo quod tempore solutionis suis creditoribus satisfecerit; cùm magna sit differentia inter eum qui non est soluendo, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

- 11 Eadem militat ratio in Domino iurisdictionali, cui ex Principis concessione competunt Regalia: cum enim Regaliorum appellatione flumina publica cōtineantur, quale est flumen de quo agitur, quod est navigabile, quamvis non omni navigii genere, sequitur ipsum flumen, & quod ab eo dimittitur, ad Feudatarium pertinere. † Quod autem ad hoc ut flumen publicum dicatur, sufficiat illud esse navigabile, non omni, sed certo navigii genere, probat Georg. Everard. *consil.* 47. n. 26. 27. & 28. volum. 1. per text. in l. 1. in princip. iuncto §. ait prator. ff. de flumin. † ubi navigii appellatione rates etiam continentur, quia plerumque & rarium usus necessarius est. Igitur Regaliorum appellatione continetur incrementum per flumen
- 14 illud dimissum: † cursus enim aquarum, & flumina, & lacus ad eum pertinent, ad quem pertinent Regalia, per text. in c. 1. quæ sint Regalia. Bart. in rubric. ff. ut in flumin. public. navig. lic. Angel. in l. flumina, in princip. n. 3. ff. de dam. infect. Cepola de servit. cap. 31. de fluminib. ante n. 5. dicens quod qui habet Regalia, dicitur habere proprietatem fluminum. Boss. in tit. de aquis & fluminib. ante num. 13. Si igitur proprietates fluminis pertineat ad Dominum loci, cui Princeps concessit Regalia, eodem modo ad ipsum pertinere debent crementa, quæ non ad possessores prædiorum vicinorum, sed ad Principem concedentem pertinuerint, concessione cessante, ex tradit. per Bacquet. Autumn. & Guid. Conchil. locis proximè citatis.
- 15 Quamvis enim nonnulli DD. existimaverint illa solum bona vacantia fisco deferri, quæ nullo relicto hæredæ ex testamento, vel ab intestato, à nemine possidentur; verior tamen & receptior est sententia, etiam bona herema, & à nemine unquam possessa, ad fiscum pertinere, ut tradunt Castrenf. Socin. & alii in l. 1. ff. de acquir. possess. Roland. *consil.* 46. num. 3. volum. 3. Et plures citat Peregr. de iur. fisci lib. 4. tit. 3. num. 29.
- 16 † Imò cum talia bona possiderentur ab ipso Domino iurisdictionali, qui à pluribus annis consueverat de illis ad libitum disponere; sequitur quod etiam si non habuisset Regalia, tamen bona illa iure suo petere posset tanquam feudalia, ex iure sibi per infeudationem quæsito Honded. *consil.* 84. num. 12. volum. 2.
- 17 † ubi dicit, quod ex eo quod bona possidentur per alium, quam per Principem; & non apparet quod alius tempore investituræ illa possideret: Præsumendum est illa fuisse Principis infeudantis, & postea possessa per Feudatarios ex titulo præcedenti ad quod allegat Natt. *consil.* 460. n. 12. lib. 2. ubi dicit quod possessio operatur præsumptionem domini, nisi alius doceat de iure suo; & quod præsumitur Feudatarium possidentem habuisse concessionem illorum à Principe: & *consil.* 506. n. 33. lib. 3. † ubi quod investitus de territorio, præsumitur investitus de omnibus contentis in eo. Ruin. *consil.* 26. num. 6. volum. 1. ubi dicit,
- 19 † quod si aliqua sunt bona immobilia, possessa per Dominum loci, cum non fuerint ab aliquo apprehensa, præsumuntur ad Dominum loci pertinere. Ad quod conferunt tradita per Cavnol. *dict. decis.* 41. & per nos antea cap. 25. ubi ostendimus, Cameram non esse fundatam contra Communitatem, quando probatum fuerat, bona fuisse per eam possessa, locata & eorum fructus conversos in utilitatem Communitatis, quod in casu proposito non verificabatur: Imò constabat Dominum iurisdictionalem esse in antiquissima possessione bona illa locandi vel concedendi in emphyteusim, & aliàs de ipsis ad libitum disponendi. Et ratio præmissorum est, † quia Princeps
- 20 concedens investituras, aut approbans concessionem seu transactiones feudorum, cum clausulis amplissimis factas, omnes utilitates & commoda, & nomi-

natim quoad prædia inculta, transfert in Feudatarium, maxime concessis Regalibus. Peregr. *consil.* 13. num. 15. volum. 1. † ubi propterea quod stante titulo investituræ spoliū argui nequit contra Feudatarium ejus rei, cuius possessio apud concedentem erat, l. quedam mulier ff. de rei vendicat. l. 2. Cod. de acquir. poss. ff.

Neque obstat quod diximus in d. cap. 25. & quod 22 dicunt multi DD. Dominum non posse uti pascuis, nisi moderatè, non autem ut totum convertat in suam utilitatem, ut fuscè Covarr. *pract. quæst.* cap. 37. Honded. *dict. consil.* 84. † Quia illud intelligendum est 23 de pascuis, quorum proprietas pertinet ad Communitatem, quæ est in possessione & consuetudine illis utendi, ut ibidem diximus: fecus est in pascuis, in quorum possessione Dominus loci reperitur, cum in illis habeat pro se præsumptionem, ut optimè explicat Peregr. *dict. consil.* 13. num. 17. volum. 1. Ludovic. Bell. *consil.* 103. num. 1. ubi loquitur de Domino investito de toto territorio: & subdit num. 5. † quod ex generali Galliæ consuetudine Domini iurisdictionales præsumuntur Domini pascuorum, nemorum, & similium bonorum. Et ita conclusum fuit in favorem Domini iurisdictionalis.

CAPUT LXXII.

Creditor magno ære alieno gravatus, non potest dici decoctor ex eo solo, quod tempore solutionis suis creditoribus non satisfecerit; cum magna sit differentia inter decoctorem, & illum qui suis creditoribus satisfacere non potest. Et ideo contractus per eum celebrati sunt validi, quamvis ille ad domum religiosam recesserit, non animo fraudandi creditores, sed ut commodiùs cum ipsis tractaret: præsertim si postea liberam bonorum suorum administrationem habuerit, & publicè videntibus & consentientibus creditoribus negotiatus fuerit. Explicatur statutum Avinionense in tit. de his qui foro cedunt, lib. primo, rubric. 40. artic. 3. Explicatur quid sit latitatio, & quis dicatur latitator; & an, & quomodò cum debitore proximè decoctorum contractus celebrari possint.

SUMMARIUM.

- 1 Omnes contractus, aut alienationes factæ per fallitum post decretam decoctionem sunt nulli.
- 2 Non debet fieri differentia inter decoctorem, & eum qui proximè decocturus est.
- 3 Recognitio chirographi, aut aliud instrumentum factum per eum, qui infra duos dies decoxit, non præiudicat aliis creditoribus.
- 4 Instrumentum factum per duos menses ante decoctionem, ab eo qui sciebat debitorem paratum esse ad decoctionem, non præiudicat creditoribus.
- 5 Creditor chirographarius cogitur venire in tributum cum aliis pariter chirographariis, non obstante recognitione facta per debitorem decoctum, vel qui se preparabat ad decoctionem.

6 Reco

- 6 *Recognitio vel aliud instrumentum est validum, si factum fuit à debitore eodem tempore quo nemo cogitare poterat illum esse decocturum.*
- 7 *Magna est differentia inter debitorem qui decoxit, & eum qui non est solvendo, seu creditoribus suis satisfacere non potest.*
- 8 *Ad hoc ut quis dicatur fallitus, necesse est ut omnia bona sua remittat in manibus creditorum, & illorum possessione ac administratione privetur.*
- 9 *Decoctor habetur promotus, & perinde est ac si non esset in humanis.*
- 10 *Explicatur statutum Avenionis, sub tit. de his qui foro cedunt, lib. 1. rubric. 40. art. 3. & ostenditur ex mente illius, ad hoc ut quis dicatur decoctus requiri, quod bona sua occultaverit, vel se in fugam dederit, aut latitaverit animo fraudandi creditores.*
- 11 *Latitatio dicitur turpis sui occultatio animo fraudandi creditores.*
- 12 *Rota Genuensis maxima est auctoritas, maxime in negotiis mercantilibus.*
- 13 *Mercator qui recessit in domum religiosam, non ut creditores fraudaret, sed ut commodius cum illis tractaret, non potest dici decoctor, seu latitator.*
- 14 *Quando debitor recognoscit bonam fidem pro summa verè per eum debita, & ad cuius solutionem cogi poterat, cessat suspicio fraudis.*
- 15 *Licetum est unicuique sibi consulere, & uti diligentia pro obtinenda solutione, vel asservatione sui crediti, quamvis inde damnum alterius inde emergat.*
- 16 *Licet quis credat probabiliter debitorem non esse solvendo, sibi tamen praeavere potest.*
- 17 *Diligentia qua adhibetur pro conservatione bonorum suorum, dolo carere præsumitur.*
- 18 *Qui vult impugnare contractum vel alium actum celebratum per eum, qui post aliquod tempus decoxit, tenetur probare non solum decoctionem, sed etiam quod is qui cum tali debitore contraxit, habebat notitiam futura decoctionis.*
- 19 *Quamvis timore futura decoctionis debitores concesserint dilationem communi debitori, ipse tamen non expectatâ dilatione sibi concessa, solvere potest suis creditoribus: & talis solutio valida est, non obstante quod facta fuerit pendente dilatione sibi à creditoribus concessa.*

Mercator quidam magni nominis, videns se multis & diversis creditoribus obnoxium, secessit in domum quandam religiosam, ut facilius cum creditoribus componere posset; ibique vilis, & vilis fuit ab amicis & creditoribus, & in favorem aliquorum ex ipsis fecit instrumenta publica tam recognitiones apocharum, quam alia plurima, tandemque ad domum rediens apertâ semper manente apothecâ dilationem obtinuit à creditoribus: quâ pendente, negotiationem continuavit & publicè emit, vendidit, literas Cambii conscripsit, & solvit. Sed deinde morte præventus, intra dilationem sibi assignatam à creditoribus, illis satisfacere non potuit, sed ejus bona inter creditores generali discussionis iudicio distributa fuerunt. In qua distributione & concursu creditorum, magnum exortum fuit dubium circa validitatem instrumentorum per dictum debitorem confectorum eo tempore, quo intra domum illam Religiosam secesserat. Siquidem creditores alii contendebant dictos contractus nullos, & fraudulentos declarari debere: & Quia regulariter omnes alienationes, vel contractus per fallitum post decoctionem detectam

facti, nulli sunt & invalidi. Imò non debet fieri differentia inter decoctorem, & eum qui proximè est decocturus. Strac. de mercat. tit. de decoct. part. 3. n. 28. versio. consueverunt. Pascal. de par. potest. part. 2. cap. 7. num. 53. Gratian. discept. forens. 391. n. 12. & Vbi dicit quod si instrumentum, vel recognitio facta fuerit uno aut altero die ante decoctionem, non potest præiudicare aliis creditoribus. Mart. Med. decis. 82. n. 7. Rot. decis. 46. part. 2. recent. quæ est apud Burat. decis. 9. Iterum Gratian. discept. cap. 768. num. 7. & 8. Bald. consil. 400. à n. 2. ad 5. volum. 5. quod est repetitum consil. 249. vol. 1. ead. Rota post. 2. volum. consil. Farin. decis. 157. & Imò de acta facto duobus mensibus ante decoctionem, idem dicit Rota post. consil. Farin. decis. 110. Vbi tamen dicit potuisse contractum fieri ab eo, qui ignorabat futuram decoctionem.

Ergo cum creditor die immediatè sequenti post confecta instrumenta, de quibus agebatur, recessisset in domum Religiosam ob timorem creditorum, prætendebant alii creditores dictum instrumentum uti factum in fraudem, nullum esse, nec illis præiudicare posse: & sed illud in cuius favorem recognitio & obligatio facta fuerat, cogendum esse ut veniret in tributum cum aliis creditoribus; quia cessante dicta recognitione erat chirographarius, & nullam habebat hypothecam, sed solum actionem personalem: DD. in l. privilegia, & maxime Rip. ff. de privileg. credit. Gaill. lib. 2. observ. 25. per tot.

Attamen dictam recognitionem & instrumentum obligatorium validum esse, & legitimum, Censui; & illius vigore creditorem in instrumento nominatum aliis chirographariis ac etiam posterioribus hypothecariis, tanquam tempore antiquiorem præferendum esse, l. potior. ff. qui potior. in pign. hab. quia verum non erat, quod de eo tempore, aut post illud tempus debitor præfatus decoxisset, aut decoctor nominari potuisset. & Siquidem magna est differentia inter debitorem qui decoxit, & eum qui non est solvendo, seu creditoribus suis satisfacere non potest: ex eo enim quod quis solvit, vel solvere non potest, non propterea decoctor dicendus est. Ruin. cor. sil. 90. n. 12. vol. 1. ubi dicit aliud esse egestatem, aliud decoctionem: & idem tenuit Rot. Avenionen. decis. 146. num. 3. Seraph. decis. 1475. num. 1. ubi dicit quod licet quis defecerit in solutione, ex hoc tamen non potest argui dolus. & Er ratio præmissorum petitur ex traditis per Scacc. de commerc. & cambiis, §. 2. glof. 3. num. 446. & per Vincent. de Franch. decis. 55. num. 2. & 3. quia decoctus aut fallitus dicitur ille, qui omnia bona sua remittit creditoribus suis, vel in manibus Curie, & privatur & spoliatur illorum administratione. Camill. Medic. consil. 98. n. 25. & Seraph. decis. 794. num. 17. ubi dicit decoctum haberi perinde ac si non esset in humanis; & diximus infra, cap. 100. n. 19. dictum autem mercator semper habebat administrationem bonorum suorum, imò & publicum officium in Cancellaria Apostolica exercebat: quod si decoctus fuisset, sine dubio exercere non potuisset: & quod plus est, libera bonorum administratio ipsi à creditoribus durante dilatione relicta fuit, unde decoctus nullo modo dici potuit. & Quod etiam probatur ex dispositione statuti Aven. in tit. de his qui foro cedunt, ubi dicit decoctorem eum appellari seu fallitum, qui tempore solutionis non satisfecerit, sed se in fugam dederit, vel latitaverit, sui copiam non faciendo, vel bona sua occultaverit: ut habetur in lib. 1. rubric. 40. art. 3. ex quo patet quod ut quis decoctor nominari possit, non solum requiritur quod deficiat in solutione; sed præterea requiritur quod aufugerit, & personam vel bona sua occultaverit, ut patet ex illis verbis: sed se in fugam dederit

dederit, &c. quæ verba debent intelligi ampliative & copulative; ita ut utrumque verificari debeat, ad hoc ut quis decoctor dici possit, ut explicat Rota Aven. decis. 146. num. 3. ubi ita explicatur dictum statutum in simili casu.

- 11 Neque dici potest dictam creditorem latuisse, cum ille non dicatur latitare, qui non habet animum fraudandi creditores, siquidem latitatio definitur turpis sui occultatio gratia fraudandi creditores. Roman. consil. 474. num. 7. & singulari 595. Tusch. littera L. conclus. 12. & est textus expressus in l. fulcinis, in § quid sit latitare, ff. ex quib. causis in possess. eatar. Abbas consil. 43. volum. 2. versio. secundo non voluit.
- 12 volum. 2. † Et in simili casu decisum fuit per Rotam Genuensem, cuius in his materiis mercantilibus maxima est auctoritas, prout testatur Menoch. consil. 400. num. 38. † Prædicta igitur Rota Genuensis decis. 168. num. 15. dicit quod licet quidam mercator recessisset intra Conventum, ex eo tamen non poterat inferri, ipsum esse decoctorem, vel fallitum; quia non probatur talem recessum fuisse fraudulentum, & factum animo decipiendi creditores, quamvis (inquit Rota) testis dicat de Gregorio qui latitavit in Monasterio, non tamen probat, quia non dicit quod dolose latitaverit, & causâ fraudandi creditores; quod fuisset necessarium, quam decis. Rotæ Genuensis sequitur Rota Romana coram Cavalier. decis. 654. num. 4. Gratian. discept. forens. capit. 392. numero 20. Surd. consil. 528. numero 38. & sic cum dictus mercator intra domum religiosam existens tractaverit cum creditoribus, & amicis; deinde palam & publice mercaturam & negotiationem continuaverit; non potest nominari decoctor, nec instrumenta per eum facta tempore dicti recessus, uti fraudulenta impugnari.
- 14 Idque maxime quia cessat omnis suspicio fraudis, cum constaret de debito præcedenti tam per scripturam privatam, quam per libros ejusdem, quo casu minor est fraudis suspicio, & contractus multò facilius legitimus declarandus est; cum debitor illud fecerit, ad quod cogi poterat. Vincent. de Franch. dict. decis. 55. num. 4. versio. & ultimo dicebatur. Rota dict. decis. 157. n. 2. & post consil. Farin. Gratian. discept. 392. num. 15. & 16.
- 15 Et sane licitum est cuique pro bonorum suorum conservatione uti diligentia, quamvis ex ea damnum alterius emerget, quia qui jure suo utitur, nemini injuriam facit; & vigilantibus, & non dormientibus iura subveniunt: l. pupillus, ff. quæ in fraud. credit. † Et licitum est sibi præcavere, quamvis probabiliter credatur debitorem non esse solvendo, l. qui autem, §. sciendum, ff. quæ in fraud. cred. Et diligentia pro conservatione bonorum non præsumitur dolosa. Surd. consil. 528. num. 35. 36. & 37.
- 18 Et si creditores alii velint impugnare dicta instrumenta, non solum tenentur probare qualitatem decoctoris, sed etiam quod creditor qui cum eo contraxit, haberet notitiam certam futuræ decoctionis. Rota decis. 163. num. 2. part. 4. recent. Surd. consil. 528. num. 6. iuncto num. 37. versio. secundo loco respondeo, & n. 42. Gratian. dict. cap. 392. num. 23. 24. & 25.
- 19 Et quamvis deinde creditores dederint dilationem aliquot annorum dicto debitori; tamen licitum illi fuit, non expectatâ dilatione sibi concessa anticipare solutiones, & tali casu solutio rectè facta dici debet: ut notavit Apicell. in tutamine pauperum, sit. 1. n. 191. versio. nec quod solvit debitor.

Et ex his conclusum fuit, & iudicatum pro validitate contractus; quamvis à dicta sententia fuerit interposita appellatio.

CAP V T LXXIII.

Quando, & in quibus casibus falcidia detrahatur de legatis piis; & utrum quod non detrahatur de legatis piis, aut aliis privilegiatis, reiciatur in onus aliorum collegatariorum non privilegiatorum, siue hereditas sit solvendo, siue non: Et utrum diminutio falcidiae fiat æqualiter super legatis cõsistentibus in specie, & in quantitate. Quæ sit praxis computationis falcidiae, quando adiunt legata pia, si hereditas sit in totum legatis absorpta. Quæ verò, si non in totum? Et quæ, si adiunt legata privilegiata, non ex dispositione juris, sed testatoris. In legato ususfructus, quando locus est falcidiae, quæ sit praxis supputationis.

S V M M A R I U M.

- 1 Ex legatis piis falcidia non deducitur.
- 2 Fallit si legatum factum fuerit ad certum & determinatum opus, quando aliunde fieri potest.
- 3 Quando in hereditate adiunt legata pia, & non pia, utrum quod non deducitur de legatis piis, deducatur super non piis.
- 4 Si legatum uni, eidemque persone factum sit privilegiatum, & aliud non privilegiatum; quod non deducitur de privilegiato, capitur super non privilegiato.
- 5 Quod deest de falcidia ex legatis piis, suppleri super non piis quidam existimant; sed contrà, inferius numeris sequentibus.
- 6 Quando hereditas est in totum exhausta legatis, omnia pia, quam non pia falcidiam patiuntur.
- 7 Amplia, ut falcidia detrahatur etiam de legatis in specie consistentibus.
- 8 Praxis supputationis falcidiae, quando hereditas est in totum exhausta legatis, tam piis, quam non piis.
- 9 Si legata non exhaustant totum patrimonium, pia eximuntur à falcidia.
- 10 Quando non detrahatur de legatis à jure privilegiatis, non cedit damno aliorum legatariorum, sed solius heredis.
- 11 Privilegium exemptionis legalis legatorum non facit ut falcidia, quæ ex illis capienda fuisset, reiciatur super aliis legatis.
- 12 Quæ sit praxis supputandi falcidiam, quando tota hereditas non est legatis absorpta.
- 13 Causa pia adversus aliam causam piam non detrahit falcidiam.
- 14 Si legatum non ex dispositione juris, sed ex ordinatione testatoris eximatur à falcidia, quod in hoc deficit, capitur super aliis legatis non exemptis.
- 15 Praxis supputandi falcidiam adversus legatarium ususfructus.
- 16 Falcidia detrahatur ex legato ususfructus, sicut ex aliis legatis.

Circa praxim detractionis falcidiae oritur controversiâ, cum in hereditate aliqua adessent legata pia;